

f d p a

2020

Wydawca:

Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa

ul. Gombrowicza 19

01-682 Warszawa

telefon: +48 22 684 03 90

faks: +48 22 864 03 61

www.fdpa.org.pl

ISBN: 978-83-956926-2-8

2021© Copyright by Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa. Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część opracowania nie może być kopiowana, powielona lub rozpowszechniana bez uprzedniej pisemnej zgody Fundacji na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa.

SPIS TREŚCI

List od Rady Fundacji	3
List od Zarządu Fundacji	5
Misja Fundacji	7
DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA	8
Polska Wieś 2020. Raport o stanie wsi	9
Konkurs „Polska Wieś – dziedzictwo i przyszłość”	10
Wpływ produkcji rolnej na zmiany klimatu i jej adaptacja do tych zmian	12
Ograniczenie zanieczyszczenia azotem pochodzenia rolniczego metodą poprawy jakości wód	20
Zrównoważone rolnictwo w służbie bioróżnorodności	22
DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	25
Program Pożyczkowy FDPA	26
Fundusz Pożyczkowy FDPA	28
POŻYCZKOBIORCY	32
Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe "OKRUSZEK" E. Gadomska Spółka Jawna	33
ŻYRAFA GROUP S.C. Magdalena Pawlak Marzena Zakrzewska	35
F1, 4 YOU Michał Starzyński	37
„NASZ DRÓB” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	39
Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „Jowit” Wincenty Żygadło	41
PODSUMOWANIE FINANSOWE	43
ZESPÓŁ FUNDACJI I KONTAKT	49
Rada Fundacji	50
Zarząd Fundacji	50
Pracownicy Fundacji	50
Biuro w Warszawie	50
Biura terenowe w Nowym Sączu (woj. małopolskie)	51

Biuro terenowe w Siedlcach (woj. mazowieckie)	51
Biuro terenowe w Płocku (woj. mazowieckie)	51
Biuro terenowe w Radomiu (woj. mazowieckie)	52
Biuro terenowe w Zambrowie (woj. podlaskie)	52
Biuro terenowe w Połczynie Zdrój (woj. zachodniopomorskie)	52

List od Rady Fundacji

Rok 2020 był szczególnie trudny, dla nas wszystkich: obywateli, pracowników, firm, instytucji publicznych, a także dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów. Polska zanotowała pierwszy od 30 lat kryzys gospodarczy, podobnie jak większość innych krajów na naszym globie. Corona-kryzys okazał się kryzysem globalnym, o zasięgu większym niż tzw. Wielki Kryzys 1929-1933. Nałożenie się kryzysu epidemiczno-zdrowotnego i kryzysu gospodarczego stworzyło ekstremalnie trudne warunki funkcjonowania także dla naszej Fundacji.

Z satysfakcją i podziwem stwierdzamy, że zarząd i pracownicy Fundacji potrafili sprawnie i efektywnie dostosować się do tych zupełnie nowych, zaskakujących i niezmiernie skomplikowanych warunków działalności oraz podtrzymać trend rozwojowy Fundacji. Szczególnie przydatna okazała się nasza organizacja w sferze działalności pożyczkowej, w tym zwłaszcza tej części, która obejmowała dystrybucję środków w ramach kolejnych Tarcz uruchomionych przez rząd w celu złagodzenia skutków COVID-19. Zrozumiałe jest, że w kryzysowych warunkach najbardziej popularne były pożyczki służące zabezpieczeniu płynności przedsiębiorstw. Walczyły i walczą one nadal o przetrwanie. Znacznie mniejsze znaczenie miały pożyczki przeznaczone na nowe inwestycje, tworzenie i rozwój firm.

Działalność mikropożyczkowa prowadzona jest przez FDPA od prawie 30 lat. O znaczeniu i dynamice tej

formy aktywności niech świadczy to, że zaczynając w 1993 r. od 3 mln zł funduszu pożyczkowego osiągnięto w 2020 r. kwotę 181 mln zł udzielonych pożyczek.

Fundacja z powodzeniem rozwija też inne formy działalności związane z projektami służącymi rozwojowi rolnictwa i obszarów wiejskich, zwłaszcza w powiązaniu z ochroną klimatu, zachowaniem bioróżnorodności, poprawą jakości wód itp. Również w tej dziedzinie FDPA staje się cenioną i doświadczoną organizacją.

Mimo trudnych „covidowych” warunków Fundacja prowadziła szkolenia i konferencje, w ramach realizowanych projektów, w których uczestniczyły setki słuchaczy. Adresatami i uczestnikami takich szkoleń i konferencji byli doradcy rolni, rolnicy, uczniowie i inni. Fundacja stała się ważnym podmiotem w zakresie upowszechniania wiedzy, która służy realizacji najważniejszych celów wyznaczonych przez Unię Europejską, w tym wdrażania „Zielonego Ładu”.

Dzięki dobrej sytuacji finansowej FDPA i zdeterminowanej woli realizacji misji Fundacji, udaje się, od wielu już lat, kontynuować te formy działalności które dobrze służą upowszechnianiu wiedzy o rozwoju obszarów wiejskich i dziedzictwie społeczno-kulturowym wsi w naszym kraju, i nie tylko, dzięki sponsorowanym przez Fundację projektom, jakim są wydawane od ponad 20 lat „Raporty o stanie wsi”, a także konkurs: „Polska wieś – dziedzictwo i przyszłość”. Uważamy,

że te inicjatywy dodają „blasku” Fundacji, popularyzują jej działalność oraz wzmacniają argumentację na rzecz niezwykle pożytecznego znaczenia organizacji pozarządowych w funkcjonowaniu naszego kraju.

Na koniec, w imieniu Rady Programowej FDPA, pragnę serdecznie podziękować zarządowi i pracownikom Fundacji za imponujące wyniki działalności w trudnym 2020 roku. Wspieranie tej działalności jest dla nas przyjemnością i motywuje do dalszych wysiłków na rzecz stymulowania i usprawniania aktywności tak bliskiej nam Fundacji.

Przewodniczący Rady Fundacji FDPA

Prof. dr hab. Jerzy Wilkin

List od Zarządu Fundacji

Rok 2020 zapisał się już na kartach historii za sprawą pandemii i kryzysu, który ze sobą przyniósł. Doświadczaliśmy tego osobiście i w funkcjonowaniu naszej Fundacji.

Niespodziewanie pod koniec pierwszego kwartału okazało się, że jesteśmy zmuszeni zweryfikować nasze plany na ten rok. Zaskoczeni lockdownem z niepokojem obserwowaliśmy, jak pandemia odciska piętno na gospodarce i kondycji przedsiębiorstw. Dotknęło to także naszych klientów, zwłaszcza z branż usługowych, takich jak turystyka, gastronomia, organizacja imprez, czy transport. Po fali wniosków o wakacje kredytowe, zostały uruchomione instrumenty pomocowe, dedykowane firmom, które odczuły skutki COVID-19, w tym pożyczki na zabezpieczenie płynności przedsiębiorstw. Fundacja aktywnie włączyła się w akcję pozyskania funduszy na ten cel, a następnie w szybkim czasie zorganizowała proces uruchomienia środków. Zainteresowanie przerosło nasze najśmielsze oczekiwania, a kolejki składających wnioski przed biurami fundacji przypominały te z minionej epoki. Podsumowując, w 2020 r. wypłaciliśmy rekordową liczbę 530 pożyczek, na łączną kwotę ponad 181 mln PLN. Było to możliwe dzięki nadzwyczajnemu zaangażowaniu pracowników Fundacji, którzy sprawdzili się jako profesjonalny i wspierający się zespół.

Pomimo ograniczeń w organizacji szkoleń i konferencji nie zaniechaliśmy naszych działań edukacyjnych w za-

kresie ochrony środowiska naturalnego, bioróżnorodności. Dostosowując się do rygorów sanitarnych przescholiliśmy 570 doradców rolnych w temacie „Wpływ produkcji rolnej na zmiany klimatu oraz jej adaptacja do tych zmian”, uświadamiając przy okazji, że ta sama działalność człowieka, która powoduje zmiany klimatu i utratę bioróżnorodności, zwiększa ryzyko wystąpienia kolejnych pandemii. Tym ważniejsza wydaje się edukacja rolników, ale też przyszłych rolników – uczniów szkół rolniczych, którą pomimo nauki zdalnej kontynuowaliśmy w ramach projektów „Zrównoważone rolnictwo w służbie bioróżnorodności” oraz „Ograniczenie zanieczyszczeń azotem pochodzenia rolniczego metoda poprawy jakości wód”. O efektach tych działań przeczytacie Państwo w niniejszym raporcie. Pomimo trudnych warunków, w jakich były realizowane, projekty te przyniosły nam wiele satysfakcji. Wizyty studyjne w gospodarstwach rolnych, warsztaty organizowane w szkołach rolniczych, spotkania z rolnikami i doradcami, były dla nas wyjątkowym czasem i inspiracją do dalszych działań.

Cieszymy się, że w tym roku wydaliśmy też kolejną, jedenastą edycję publikacji „Polska wieś 2020. Raport o stanie wsi.” Niezmiennie było zainteresowanie wynikami raportu, chociaż promocja odbyła się w formie konferencji zdalnej, do których ten rok też już nas przyzwyczaił. Po raz jedenasty wybraliśmy również laureatkę konkursu „Polska wieś – dziedzictwo i przyszłość”, którą została Pani dr Anna Wrona, autorka pracy

„Migranci z miast oraz ich sąsiedzi. Swojskość – obcość – codzienność”. Promocję książki przełożyliśmy jednak na przyszły rok.

W imieniu Zarządu Fundacji składamy podziękowania Radzie Fundacji, za towarzyszące nam wsparcie, a całemu zespołowi Fundacji za Waszą siłę, energię i umiejętności adaptacji, a także ponadprzeciętne zaangażowanie, jakiemu dajecie wyraz w Waszej codziennej pracy.

Naszym współpracownikom, partnerom i klientom dziękujemy, że byliście z nami i życzymy przewidywalności i braku niespodzianek.

Zarząd Fundacji

Misja Fundacji

Misją Fundacji jest wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, a w szczególności przedsiębiorczości i tworzenia pozarolniczych miejsc pracy oraz zapewnienia równych szans kobietom, osobom bezrobotnym i młodzieży.

Misja Fundacji realizowana jest poprzez działalność mikropożyczkową i dotacje inwestycyjne na tworzenie i rozwój małych przedsiębiorstw na terenach wiejskich; programy rozwoju lokalnego, publikacje, opracowania i specjalistyczne raporty społeczno-ekonomiczne obrazujące stan polskich obszarów wiejskich.

DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA

Polska Wieś 2020. Raport o stanie wsi

18 czerwca 2020 roku odbyło się wirtualne spotkanie promujące 11 edycję raportu „Polska wieś 2020. Raport o stanie wsi”. Redaktorzy naukowcy Raportu, prof. Jerzy Wilkin i dr Andrzej Hałasiewicz z zespołem autorów, kontynuując już dwudziestoletnią tradycję, zawarli w raporcie analizę sytuacji i obraz przemian demograficznych, społeczno-gospodarczych wsi i politycznych wyborów jej mieszkańców. Zachowanie podobnego układu od pierwszego wydania, pozwala czytelnikowi śledzić procesy w dwudziestoletniej perspektywie. W tym tomie powraca tematyka ubóstwa na wsi, która pojawiła się w pierwszej edycji Raportu w 2000 r. Bieda niestety nie znika, nieco zmienia się jej skala i oblicze i należy się obawiać, że w konsekwencji pandemii, również wiejskie ubóstwo będzie się rozszerzało.

Raport ze swej istoty jest opisem stanu lub rejestrem zdarzeń minionych, ale w jego ostatnim rozdziale, w pewnym sensie autor spogląda w przyszłość, zastanawiając się, które ze zjawisk czy trendów obecnych dzisiaj na polskiej wsi, mają szansę odegrać istotną rolę w jej przemianach i wejść do głównego nurtu życia i pracy mieszkańców obszarów wiejskich.

Bez intencji wydawcy i autorów, oddany do rąk czytelników raport nabrał szczególnego znaczenia. Rozwijająca się w pierwszych miesiącach 2020 roku pandemia koronawirusa COVID-19 zmienia nasze życie z dnia na dzień. Wieś też będzie inna, i to w wielu

wymiarach. Nie ma już chyba wątpliwości, że pandemia i zastosowane środki do jej zatrzymania zmieniają świadomość obywateli, zamrażają więzi społeczne i przerywają liczne powiązania ekonomiczne globalnej gospodarki. Powstał więc swego rodzaju obraz przed głęboką i szybko zachodzącą zmianą. Pandemia pokazuje, że urbanizacja, której przyspieszenie następuje, jest pułapką zmniejszającą odporność na kryzysy

takie jak ten. Wiejskość z mniejszą koncentracją mieszkańców, rozproszonym osadnictwem i lepszym klimatem ma swoje zalety. Być może, paradoksalnie, po pandemii będziemy mieli powrót do korzeni, powrót na wieś i wiejskość się umocni. Jeśli tak się stanie, to będzie to inna wieś niż obecnie.

W wirtualnej prezentacji raportu uczestniczyli redaktorzy naukowcy i zespół autorów. W żywej, chociaż zdalnej dyskusji zabierali głos przedstawiciele środowisk naukowych, gospodarczych i instytucji publicznych. Debata umożliwiła bardzo ciekawą wymianę poglądów i opinii na temat szerokiego wachlarza wyzwań, przed jakimi stoi wieś i jej mieszkańcy.

Konkurs „Polska Wieś – dziedzictwo i przyszłość”

OKRES REALIZACJI:

styczeń 2020 – grudzień 2020

ŹRÓDŁO DOFINANSOWANIA:

środki własne Fundacji

ODBIORCY:

mieszkańcy wsi, przedstawiciele świata nauki, studenci, dziennikarze, regionaliści, publicyści

PATRONAT HONOROWY:

Polski Komitet ds. UNESCO

PATRONAT MEDIALNY:

KulturaLudowa.pl, WitrynaWiejska.org.pl

Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa od 12 lat ogłasza konkurs „Polska Wieś – dziedzictwo i przyszłość” na prace dotyczące polskiego rolnictwa i obszarów wiejskich.

Głównymi celami konkursu są: promocja polskiego rolnictwa oraz dziedzictwa kulturowego, dbanie i pielęgn-

owanie tożsamość oraz przekazywane spuścizny po naszych przodkach.

W skład Kapituły Konkursowej wchodzi wybitni naukowcy, zaangażowani w promocję polskiego rolnictwa i dorobku kulturowego wsi. Wśród jej członków znajdują się: prof. dr hab. Jerzy Wilkin, dr Andrzej Hałasiewicz, dr Dorota Klepacka-Sulima, dr Barbara Perepeczko, prof. dr hab. Izabella Rylska, prof. dr hab. Józef Styk oraz prof. dr hab. Roch Sulima.

Zgodnie z regulaminem laureaci otrzymują nagrody pieniężne w wysokości 5 tys. zł oraz możliwość wydania nagrodzonej pracy w nakładzie ustalonym przez Kapitułę Konkursu w Wydawnictwie Naukowym Scholar.

W XII edycji konkursu „Polska wieś – dziedzictwo i przyszłość” zgłoszono 26 prac (9 w pierwszej i 17 w drugiej kategorii). Autorami nadesłanych opracowań

konkursowych byli przedstawiciele świata nauki, studenci badający zjawiska społeczne, regionaliści oraz pasjonaci historii, którzy z zapałem opisują tradycje polskiej wsi z różnych regionów kraju. Pośród opracowań znalazły się prace magisterskie i doktoraty, monografie wsi, cenne wspomnienia, osobiste refleksje i powieści. Najwięcej prac nadesłano z województwa śląskiego.

W tym roku w kategorii pierwszej, obejmującej prace naukowe, popularno-naukowe i inne prezentujące szczególnie inspirujące i innowacyjne spojrzenie na problematykę rozwoju wsi nagrodę główną przyznano Pani Oldze Zadurskiej za pracę pt. „Naznaczeni od Pana Boga. Obcy wśród swoich na wsi polskiej XIX i początku XX wieku.”.

W pierwszej kategorii przyznano również wyróżnienie dla Pana Mateusza Thomanka za pracę: „Koncepcja wielofunkcyjnego rozwoju przestrzennego obszarów wiejskich na przykładzie wsi Stradunia”.

W kategorii drugiej nie przyznano nagrody głównej, przyznano natomiast 3 wyróżnienia dla:

Pani Moniki Trybuz za pracę: „Perebory lubelskie dawniej i dziś”, Pani Urszuli Chrobok-Sztoler oraz Pana Grzegorza Sztolera za pracę: „Gruß aus Mezerzitz. Szkoła (i wieś) z pocztówki 1825-2000” i Pana Bartosza Jawora za pracę: „Klarnet i jego rola w zespole ludowym na przykładzie wybranych regionów etnograficznych Polski południowo-wschodniej”.

Olga Zadurska

NAZNACZENI OD PANA BOGA

Obcy wśród swoich
na wsi polskiej XIX i początku XX wieku

Wpływ produkcji rolnej na zmiany klimatu i jej adaptacja do tych zmian

OKRES REALIZACJI:

marzec 2020 r. – październik 2021 r.

ŹRÓDŁO DOFINANSOWANIA:

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, działanie 2.3 „Wsparcie dla szkolenia doradców w ramach działania Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020”

BUDŻET PROJEKTU:

ok. 1,5 miliona zł

PARTNERZY:

Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy – Partner Konsorcjum, Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego

UCZESTNICY:

osoby zajmujące się zawodowo doradzaniem rolnikom i właścicielom lasów, zatrudnione w podmiotach publicznych, prywatnych lub samodzielnie świadczące usługi doradcze w ramach prowadzonej działalności gospodarczej

CEL PROJEKTU:

podnoszenie kwalifikacji zawodowych doradców rolnych ze wszystkich województw w zakresie wpływu rolnictwa na zmiany klimatu.

Rolnictwo jest sektorem specyficznym. Z jednej strony jest całkowicie uzależnione od czynników klimatycznych i środowiskowych, a z drugiej bardzo silnie i szeroko na nie oddziałuje, co ma decydujący wpływ na stan i jakość środowiska przyrodniczego, jak również postępujące zmiany klimatu. Niezależnie od słusznych i ambitnych celów wyznaczanych przez Unię Europejską w kontekście zahamowania katastrofy klimatycz-

nej, potrzebę działania wymuszają coraz bardziej dotkliwie dla rolników konsekwencje tych zmian. Ich skuteczność zależy nie tylko od wdrożenia nowych przepisów, realizujących założenia Europejskiego Zielonego Ładu, ale przede wszystkim efektywnej edukacji i zmiany świadomości producentów i konsumentów.

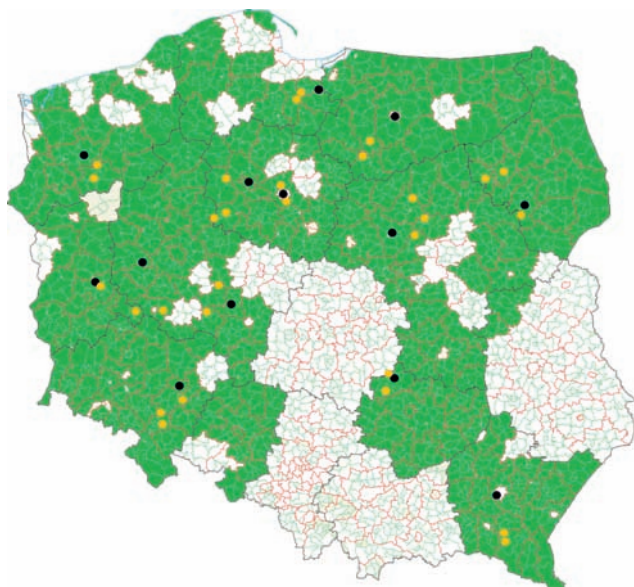
Stąd też inicjatywa kampanii edukacyjnej „Wpływ produkcji rolnej na zmiany klimatu i jej adaptacja do tych zmian”.

Grupą docelową projektu są doradcy rolni, zarówno z sektora publicznego jak i prywatnego, którzy świadczą usługi doradcze na rzecz rolników. Dlatego sami powinni posiadać kompetencje do przekazywania wiedzy w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych, jak również przygotowania produkcji roślinnej i zwierzęcej do zmieniających się warunków klimatycznych i skutków tych zmian. Nie bez znaczenia są również projektowane zmiany w nowej Wspólnej Polityce Rolnej, które z jednej strony nakładają na rolników nowe zobowiązania, z drugiej zaś dają możliwość rekompensaty finansowej za usługi środowiskowe świadczone przez rolników, czy finansowego wsparcia inwestycji służących środowisku naturalnemu.

Wsparcie szkoleniowe w ramach projektu obejmie 780 doradców (90 z województwa mazowieckiego oraz 690 z innych województw).

Projekt zakłada 26 bezpłatnych dwudniowych szkoleń organizowanych w całej Polsce, z których 19 zrealizowano w 2020r. Uczestniczyło w nich 570 doradców rolnych z Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego, Izb Rolniczych, jednostek naukowych oraz prywatnych podmiotów doradczych.

Przeszkoleni przez nas uczestnicy szkoleń prowadzą działalność doradczą w łącznie w 216 powiatach i miastach na prawach powiatu. Na mapie zaznaczono powiaty oraz miejscowości, w których odbyły się szkolenia (czarne punkty) oraz miejsca wizyt studyjnych (pomarańczowe punkty).

Rysunek 1. Miejsca szkoleń i wizyt studyjnych, oraz powiaty, w których przeszkoleni doradcy prowadzą swą działalność.

Program szkoleń przewiduje wykłady oraz wizyty studyjne, które przeprowadzili eksperci z Instytutu Zootechniki PIB w Balicach, Instytutu Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa PIB w Puławach, Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy.

Rysunek 2. Zestaw materiałów szkoleniowych.

Program szkolenia obejmował wykłady z zakresu zagadnień formalno-prawnych, miejsca sektora rolnego w dyskusji nt. zmian klimatu, ale przede wszystkim praktyk rolniczych ograniczających emisję gazów cieplarnianych w produkcji roślinnej i zwierzęcej, działań adaptacyjnych, ich wymiaru ekonomicznego oraz planowanych instrumentów WPR w realizacji polityki klimatycznej. Szkolenia przewidują również wizyty studyjne w gospodarstwach, w których stosowane są praktyki ograniczające wpływ rolnictwa na zmiany klimatu oraz praktyki adaptacyjne. Prezentowane praktyki wybierane są z kategorii:

- 1. Poprawa technik aplikacji nawozów naturalnych/mineralnych.**
- 2. Ograniczenie uprawy płuznej w praktyce rolniczej.**
- 3. Praktyki ograniczające emisję GHG w produkcji zwierzęcej.**
- 4. Ochrona gleb i systemów hydrogenicznych.**

Doradcom zaprezentowany został szeroki zakres praktyk zarówno obniżających emisję GHG, jak i praktyk adaptacyjnych, z których kilka przykładów opisujemy poniżej.

1. Poprawa technik aplikacji nawozów naturalnych/mineralnych:

- **Doglebowa aplikacja nawozów naturalnych**

Praktykę tę prezentowaliśmy między innymi podczas szkolenia dla doradców z Wielkopolski w Marszewie, w gospodarstwie Wojciecha Buchwalda w Antoninie k. Żerkowa. Jest to gospodarstwo rolne o powierzchni 200 ha. W gospodarstwie prowadzi się produkcję zwierzęcą, zwłaszcza produkcję świń na ubój oraz produkcję roślinną. Właściciel od lat z powodzeniem stosuje doglebowe aplikatory gnojowicy, co pozwala mu znacząco ograniczyć straty azotu, oraz uciążliwy dla sąsiadów odór, który przed wprowadzeniem przez rolnika

nawożenia doglebowego, powodował konflikty z okolicznymi mieszkańcami. Ograniczenie kontaktu nawozów naturalnych z powietrzem redukuje emisję amoniaku, a tym samym zapobiega powstawaniu podtlenku azotu, jednego z najgroźniejszych gazów cieplarnianych.

Rysunek 3. Doglebowy aplikator gnojowicy w gospodarstwie Wojciecha Buchwalda (woj. wielkopolskie)

Rysunek 4. Prezentacja doglebowej aplikacji nawozów naturalnych w gospodarstwie Pawła Kamińskiego (woj. mazowieckie)

- **Natychmiastowe wymieszanie nawozu naturalnego z glebą po nawożeniu**

Jednym z wizytowanych gospodarstw, w których stosowana jest ta praktyka jest Ośrodek Hodowli Zarodowej Przerzeczyn-Zdrój, na pogórzu Sudeckim. Spółka użytkuje 2710 ha, z tego grunty orne to 2425 ha. OHZ prowadzi produkcję zarówno roślinną, jak i zwierzęcą. Struktura zasiewów obejmuje rośliny pastewne oraz gatunki towarowe: pszenica ozima, rzepak ozimy, jęczmień jary oraz ozimy, kukurydza na ziarno, kukurydza cukrowa i groch. Od 10 lat na dużym areale stosowany jest z powodzeniem bezorkowy system uprawy. Niemniej jednak na około 20-25% powierzchni gruntów ornych każdego roku wykonywana jest klasyczna orka pługiem. W ten sposób łączone są w uprawie zalety obu systemów uprawy. Spółka dużą wagę przywiązuje do utrzymania korzystnych właściwości chemicznych, fizycznych oraz biologicznych użytkowanych gruntów rolnych. W związku z tym na dużym obszarze stosowane są nawozy naturalne oraz regularnie wykonywane są zabiegi wapnowania gleb. Nawożenie roślin oparte jest na systemie zmiennej aplikacji nawozów. Regularnie wykonywane są analizy glebowe i mapy aplikacji nawozów w zależności od stanu zasobności gleb. Nawozy naturalne są w gospodarstwie mieszane z glebą natychmiast po nawożeniu przy użyciu różnego rodzaju bron. Stosowanie tej praktyki znacząco obniża emisję gazów cieplarnianych, poprzez skrócenie ekspozycji nawozów naturalnych i ich kontaktu z powietrzem.

- **Wgłębna („pod korzeń”) aplikacja nawozów mineralnych**

Rysunek 5. Prezentacja wgłębnej aplikacji nawozów mineralnych w gospodarstwie Piotra Łukaszewskiego (woj. wielkopolskie)

Prezentacja tej praktyki odbyła się w gospodarstwie Piotra Łukaszewskiego w Potarzycy, w województwie wielkopolskim, niedaleko Jarocina. Jest to gospodarstwo rodzinne, użytkujące ok. 250 ha, nowoczesne, wyspecjalizowane w produkcji roślinnej. W Potarzycy uprawiane są: buraki, rzepak, pszenica, pszenżyto i kukurydza. Dynamiczny rozwój gospodarstwa możliwy był w dużej mierze dzięki środkom unijnym, które właściciele pozyskali na unowocześnienie parku maszynowego. Dzięki tym środkom rolnicy nabyli m. in. siewnik punktowy do buraków, maszyny do wgłębnej aplikacji nawozów oraz ciągniki z nawigacją GPS. Jak sami przekonują zakupy te sprawiły, że ich praca jest wydajniejsza i bardziej precyzyjna. Doradcom przedsta-

wione zostało praktyczne wykorzystanie maszyn do głębszej aplikacji nawozów podczas pokazu polowego. Metoda ta polega na umieszczaniu nawozu pod nasionami lub tuż przy rzędzie nasion. Młode rośliny mają możliwość łatwego pobierania składników pokarmowych, które znajdują się tuż obok ich korzeni, stąd nazwa „pod korzeń”. Nawożenie takie daje bardzo dobre efekty w ograniczeniu zmywania powierzchniowego nawozów przez wodę oraz ogranicza emisję gazów cieplarnianych. Ułatwieniem dla rolnika jest również możliwość jednoczesnego siewu i nawożenia.

Rysunek 6. Pokaz polowy bezpługnych metod uprawy w OHZ Osowa Sień (woj. lubuskie)

2. Ograniczenie uprawy pługowej praktyce rolniczej

- **Uprawa uproszczona**

Systemy uprawy uproszczonej były prezentowane m.in. w Zakładzie Produkcji Rolnej w Kowrozie. Jest to duże gospodarstwo rolne o powierzchni 1000 ha, położone w województwie kujawsko-pomorskim.

Rysunek 7. Pokaz polowy metod uprawy uproszczonej w gospodarstwie Wojciecha Kanownika (woj. mazowieckie)

Rysunek 8. Uprawa pasowa - jedna z metod uprawy uproszczonej

W gospodarstwie prowadzona jest produkcja zwierzęca – 600 sztuk bydła, w tym 260 krów o wydajności 10 000 litrów. W produkcji roślinnej dominują uprawy kukurydzy, zbóż jarych i buraków cukrowych. Uprawy w 100% prowadzone są metodą bezorkową, czyli taką, która w przeciwieństwie do systemów orkowych, pole-

ga na spulchnianiu i mieszaniu gleby bez konieczności jej odwracania. W całym gospodarstwie nie ma ani jednego pług. Pola nawożone są głównie obornikiem. Uprawa bezorkowa zmniejsza emisję dwutlenku węgla i podtlenku azotu (N_2O o 40-70%, w zależności od rotacji uprawy roślin). Podtlenek azotu jest silnym gazem cieplarnianym, 300 razy silniejszym niż CO_2 i pozostaje w atmosferze przez 120 lat. Ponadto, uprawiana w ten sposób, zdrowa gleba, odgrywa istotną rolę w tzw. sekwestracji węgla obecnego już w atmosferze (pochłanianiu i magazynowaniu w glebie). W gospodarstwie stosuje się także poplony (mieszanki kilku roślin na tym samym polu: rośliny krzyżowe, motylkowe czy słonecznik itd.), które dodatkowo pozytywnie wpływają na kondycję gleb.

- **Siew bezpośredni:**

Jednym z gospodarstw, gdzie prezentowana była ta praktyka był Zakład Doświadczalny Pawłowice, z woj. wielkopolskiego. Zakład prowadzi działalność edukacyjną, naukową i produkcyjną – zarówno zwierzęcą jak i roślinną. Produkcja zwierzęca obejmuje: trzodę chlewną i bydło i owce, a roślinna, prowadzona na powierzchni 1860 ha użytków rolnych, zboża, rzepak ozimy, buraki cukrowe, rośliny pastewne, w tym kukurydza, lucerna.

W gospodarstwie wprowadzane są nowoczesne technologie m.in. precyzyjne rolnictwo w nawożeniu i ochronie roślin. Siew bezpośredni polega na precyzyjnym umieszczeniu nasion w nieuprawianej roli lub z wykonaniem minimalnej uprawy gleby. Metoda ta pozwala ogra-

niczyć zarówno nakłady pracy, jak również koszty zabiegów agrotechnicznych poprzez wyeliminowanie orki, oraz znacząco zredukować emisję gazów cieplarnianych, która jest największa na powierzchniach poddanych orce (odwracanie gleby i jej intensywne spulchnianie powoduje emisję CO_2 , w niej zmagazynowanego).

3. Praktyki ograniczające emisję w produkcji zwierzęcej:

- **Przykrywanie miejsc przechowywania obornika**

Kolejną praktyką, która służy ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych z nawozów naturalnych, poprzez odcięcie dostępu powietrza do ich powierzchni, jest przykrywanie miejsc przechowywania obornika. W tym celu najczęściej stosuje się różnego rodzaju folie rolnicze. Praktyka wydaje się w swej istocie banalna, jednak wielu rolników nie zdaje sobie sprawy, jak duże ilości GHG (1,999 Mt CO_2 – z produkcji świń oraz 5,358 Mt CO_2), a także amoniaku uwalnia się z nawozów naturalnych, przyczyniając się do kryzysu klimatycznego. Potencjał redukcyjny tej praktyki wynosi 102,87 $kgCO_2eq/szt./rok$, w przypadku trzody chlewniej oraz 283,88 $kgCO_2eq/szt./rok$, w przypadku bydła. Badania IZ PIB wykazują także możliwość uzyskania znaczącej redukcji emisji amoniaku na poziomie 60-80%.

- **Zadaszenie gnojowni**

Korzyści płynące z zadaszenia gnojowni prezentowane były między innymi w gospodarstwie WINNIKIG P.H.U. „Kowalski”. Gospodarstwo położone w gminie Nasielsk,

proceeds several directions of production. Plant production focuses on the cultivation of flax and rapeseed. Flax is used in the farm for the production of oils by traditional methods. Additionally, for over 10 years in the farm, traditional Polish white Pietraszka pig breed (meat type, late maturing with a medium-fast growth rate) is bred under the supervision of the University of Natural Sciences in Poznań. Currently, it is the largest breeding of this unique pig breed in Poland. In the farm, scientific research and educational activities are also conducted, as there is an educational farm adapted for conducting courses, workshops and other meetings.

Rysunek 9 Zadaszona gnojownia w gospodarstwie Piotra Brulińskiego (woj. podlaskie).

Zadaszona gnojownia w gospodarstwie wpływa na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych z produkcji zwierzęcej, poprzez odcięcie dopływu powietrza atmosferycznego od taflı gnojowicy.

- **Pozyskiwanie biogazu z odpadów z produkcji zwierzęcej**

Rysunek 10. Biogazownia w OHZ "Gajewo" (woj. pomorskie)

One of the farms, in which we presented the functioning of a rural biogas plant was the Breeding Station „Gajewo”. It is one of 41 strategic state-owned farms, belonging to the National Center of Agricultural Support. The farm has three production units: plant production, breeding and breeding of cattle and electricity sales from its own biogas plant. The farm operates on an area of over 1000 ha.

The biogas plant operating in the Center produces biogas in the anaerobic fermentation process (with an average methane content of 55%). As a result of its combustion in two cogeneration units, electricity energy is produced. The annual electricity production

brutto to ok. 6000 MWh. Jako surowiec energetyczny do wytwarzania biogazu wykorzystywane są produkty pochodzenia rolniczego: kiszonki z kukurydzy i traw oraz obornik i gnojowica z produkcji zwierzęcej. Instalacja wykorzystuje także inne dostępne w okolicy substraty: wysłodki, pozostałości z produkcji roślinnej. Działanie biogazowni wpływa na spowolnienie zmian klimatu dwutorowo, pozwala w bezpieczny dla środowiska sposób zutilizować nadwyżki nawozów naturalnych oraz dostarcza odnawialnej energii elektrycznej, zastępując tę produkowaną przy użyciu paliw kopalnych, które mają znaczący udział w emisji gazów cieplarnianych.

4. Ochrona gleb i systemów hydrogenicznych:

Ciekawym przykładem stosowania praktyk z tej kategorii było gospodarstwo Pana Radosława Sadowskiego w Brzozie Toruńskiej koło Torunia. Wizytowana część to łąki leżące w pasie zalewowym Wisły. Właściciel z chwilą przejęcia tych terenów zrezygnował z uprawy, ze względu na wartość przyrodniczą łąk oraz dopłat do nich. Ze względu na regularne podtopienia oraz obecność wielu starorzeczy, wytworzyły się gleby i systemy hydrogeniczne, akumulujące znaczne pokłady węgla. Teren znajduje się o obszarze chronionym Natura2000: Dolina Dolnej Wisły PLB040003). Właściciel pozyskuje z terenów łąk biomasę w wyniku regularnego koszenia łąk, które zapobiega ich zarastaniu. Dzięki ograniczeniu działalności rolniczej oraz pracom konserwującym teren odzyskał półnaturalny charakter i stał się siedliskiem objętego ścisłą ochroną gatunkową kwiczoła.

Rysunek 10. Przyjazna bioróżnorodności uprawa lnu w gospodarstwie WINNIKIG P.H.U. „Kowalski” (woj. mazowieckie)

Rysunek 11. Podmokłe łąki w gospodarstwie Radosława Sadowskiego (woj. kujawsko-pomorskie)

Ograniczenie zanieczyszczenia azotem pochodzenia rolniczego metodą poprawy jakości wód

OKRES REALIZACJI:

sierpień 2018 – maj 2021

ŹRÓDŁO DOFINANSOWANIA:

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

BUDŻET PROJEKTU:

1 126.133,00 zł

ODBIORCY:

rolnicy, doradcy rolni, pracownicy WIOŚ i innych instytucji publicznych, mieszkańcy wsi

PARTNERZY:

Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Instytut Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego w Balicach

CEL PROJEKTU:

podnoszenie świadomości i kształtowanie właściwych postaw w zakresie ograniczenia zanieczyszczenia wód azotem pochodzenia rolniczego, poprzez propagowanie zasad zrównoważonego rolnictwa, a tym samym wsparcie we wdrażaniu „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”.

Kraje członkowskie Unii Europejskiej obowiązują dyrektywa azotanowa, która ma wpłynąć na redukcję zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi z działalności rolniczej. Jej następstwem było wprowadzenie w Polsce w 2018 roku „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”. Zobowią-

zuje on rolników na terenie całego kraju do przestrzegania określonych wymogów, dotyczących warunków przechowywania nawozów naturalnych, terminów, dawek, sposobów nawożenia oraz prowadzenia dokumentacji zabiegów agrotechnicznych związanych z nawożeniem.

Poprzez realizację kampanii „Ograniczanie zanieczyszczenia azotem pochodzenia rolniczego metodą poprawy jakości wód” Fundacja podjęła działania mające na celu uświadomienie rolnikom wagi problemu oraz ich odpowiednie przygotowanie do wprowadzenia zmian w gospodarowaniu nawozami. Główne działania zostały skierowane zarówno do rolników, jak i doradców rolnych.

Projekt realizowany jest od III kw. 2018 roku w formie konferencji tematycznych, szkoleń dla doradców i rolników oraz opracowania i dystrybucji całego wachlarza materiałów edukacyjnych, o których pisaliśmy w raporcie z ubiegłego roku .

Jednym z najważniejszych elementów kampanii są warsztaty dla rolników pod nazwą „Wdrażanie Programu azotanowego”. Program warsztatów zakładał zaopoznanie rolników z obowiązującymi regulacjami prawnymi i wymogami organów kontrolujących. Szkolenia były prowadzone przez wcześniej wyszkolonych

doradców z wykorzystaniem przygotowanych w ramach projektu materiałów edukacyjnych. Zajęcia miały na celu pokazanie praktycznych aspektów wdrażania programu z uwzględnieniem specyfiki regionu, tj. kierunków produkcji rolnej, rzeźby terenu i występowania wód, jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Znaczną część zaplanowanych w projekcie warsztatów została przeprowadzona w 2019 r. W 2020 roku działania projektowe były kontynuowane, jednak w związku z ograniczeniami, mającymi na celu zatrzymanie rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2, nie udało się dokończyć działań. W sumie zorganizowano 164 warsztatów dla 4223 rolników.

Warsztaty były dla nas okazją, aby przeprowadzić badanie ankietowe, zarówno wśród doradców prowadzących warsztaty, jak i samych rolników. Zebraliśmy ciekawy materiał, który został opracowany i będzie przedstawiony w formie raportu ewaluacyjnego na konferencji podsumowującej projekt w 2021 r.

Zrównoważone rolnictwo w służbie bioróżnorodności

OKRES REALIZACJI:

marzec 2019 – czerwiec 2021

ŹRÓDŁO DOFINANSOWANIA:

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz środki własne

BUDŻET PROJEKTU: 733 983 zł

PARTNERZY:

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego oraz Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

UCZESTNICY:

uczniowie i nauczyciele ze szkół kształcących w zawodach rolniczych

CEL PROJEKTU:

podnoszenie świadomości i kształtowanie właściwych postaw uczniów szkół rolniczych w zakresie ochrony bioróżnorodności w krajobrazie rolniczym, poprzez propagowanie zasad zrównoważonego rolnictwa.

Rolnictwo w Polsce, jak i innych krajach rozwiniętych staje się coraz bardziej efektywne, nowoczesne, zautomatyzowane i precyzyjne. Wykorzystuje nowe technologie, urządzenia i wyposażenie gospodarstw, a także korzysta z postępu biotechnologii, zapewniając sobie bardziej wydajne rasy zwierząt, czy lepsze odmiany roślin. Rolnicy dążąc do maksymalizacji produkcji powszechnie stosują środki ochrony roślin, wykorzystując każdy skrawek ziemi. To wpływa znacząco na degradację środowiska naturalnego, a w szczególności zanieczyszczenie wody, gleby i powietrza, a także ograniczenie różnorodności biologicznej. W wyniku intensyfikacji produkcji rolnej następuje stopniowa utrata cennych

siedlisk dla wielu gatunków. W krajobrazie rolniczym zanikają zadrzewienia śródpolne, oczka wodne, ugory, pastwiska, czy łąki stanowiące pokarm, miejsce rozrodu, czy schronienie. Utrata bioróżnorodności osłabia funkcjonowanie ekosystemów, których odtworzenie może zająć lata, jeśli w ogóle będzie to możliwe. Zmiany w środowisku mają ogromny wpływ na zdrowie i życie ludzi oraz działanie większości gałęzi gospodarki. Ochrona bioróżnorodności i ekosystemów zostały włączone do strategii działania państwa ze szczególnym uwzględnieniem rolnictwa i rybołówstwa.

Odpowiedzią na powyższe problemy środowiskowe jest zrównoważone rolnictwo, z poszanowaniem środowiska naturalnego i prowadzeniem przez rolników racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi, a także zwiększanie wiedzy i świadomości społeczeństwa, a w szczególności młodych rolników, na temat ograniczania negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko i wagi zachowania bioróżnorodności w krajobrazie rolniczym.

Fundacja we współpracy ze szkołami i ekspertami, realizuje od marca 2019 roku projekt polegający na kompleksowym działaniu angażującym uczniów szkół kształcących w zawodach rolniczych, wyzwalamym ich długofalową aktywność w obszarze ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich poprzez opracowanie i wdrożenie nowych elementów do programów nauczania edukacji ekologicznej.

W roku 2020 projekt był kontynuowany, choć sytuacja epidemiczna znacznie wpłynęła na harmonogram działań projektowych i sposób ich realizacji. Udało się nam przeprowadzić zgodnie z planem warsztaty stacjonarne z zakresu tworzenia planów nawozowych w 10 szkołach biorących udział w projekcie. Zajęcia były prowadzone przez doradców rolnych. Warsztaty obejmowały zarówno część teoretyczną, jak i praktyczną, podczas której odbyły się terenowe badania gleby, eksperci wskazali, jak poprawnie pobrać próbki gleby. Uczniowie samodzielnie sprawdzali pH gleby przy pomocy kwasomierzy. Trzecia część warsztatów była poświęcona przygotowaniu planu nawozowego, przy pomocy arkusza kalkulacyjnego stworzonego przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie. Uczniowie w grupach przygotowywali plan nawozowy dla różnych rodzajów gospodarstw rolnych. W warsztatach wzięło udział ponad 250 uczniów.

W okresie od stycznia do grudnia 2020r. uczniowie w zespołach projektowych prowadzili badania jakości

wody. Wstępem do tych badań były warsztaty pn. „Jakość wód gruntowych w obszarach użytkowanych rolniczo oraz zagrożenia związane z zanieczyszczeniem wód gruntowych i ich migracji do cieków, rzek i zbiorników”, które odbyły się jeszcze 2019 roku. Uczniowie raz w miesiącu pobierali próbki wody z ujęcia, gdzie zostały zamontowane piezometry w ramach Lokalnych Systemów Monitoringu Wód. Podczas zajęć za pomocą odczynników sprawdzali stężenie azotanów w wodzie i dokonywali zapisów w tabeli pomiarowej oraz notowali swoje obserwacje. Podsumowanie badań, wnioski i zaproponowanie działań naprawczych i ich wdrożenie nastąpi w kolejnym roku.

W ramach projektu przeprowadzono „KONKURS NA NAJCIEKAWSZY FILM O TEMATYCE OCHRONY BIORÓŻNORODNOŚCI W KRAJOBRAZIE ROLNICZYM”.

Konkurs był skierowany do uczniów kształcących się na kierunkach rolniczych. Młodzież przygotowywała filmy w grupach liczących od 3 do 5 osób. Dużym utrudnieniem w tym okresie była zdalna praca szkół. Na konkurs zostało zgłoszonych 13 prac. Nagrodzono autorów 6 filmów. Pierwsze miejsce zajęli uczniowie z Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. 1000-lecia Państwa Polskiego w Nakle Śląskim z filmem pt. „Bioróżnorodność w rolnictwie”. Uczniowie otrzymali karty podarunkowe o nominałach od 100 zł do 500 zł do sklepu z elektroniką. Filmy przesłane na konkurs są dostępne na stronie projektu www.fdpa.org.pl/bioroznorodnosc.

W okresie realizacji działań projektowych na stronie internetowej na bieżąco są publikowane wytworzone w ramach projektu materiały edukacyjne, metodyczne, uzupełniana jest baza wiedzy kierowana zarówno do uczniów, jak i nauczycieli. Udostępniane są materiały

z zakresu dobrych praktyk rolniczych, ochrony środowiska, zapobiegania postępującym zmianom klimatycznym, a także wpływu rolnictwa na zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

Projekt będzie kontynuowany w 2021 roku.

W projekcie uczestniczy 10 szkół kształcących na kierunkach rolniczych:

1. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Ireny Kosmowskiej w Korolówce-Osadzie
2. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 w Siedlcach
3. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. 1000-lecia Państwa Polskiego w Nakle Śląskim
4. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. II Czechosłowackiej Brygady Spadochronowej w Nowosielcach
5. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Sypniewie
6. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Michała Drzymały w Brzostowie
7. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Władysława Stanisława Reymonta w Radomiu
8. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Wojśławicach
9. Zespół Szkół Rolniczych im. Władysława Grabskiego w Sędziejowicach
10. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. J. Dziubińskiej w Zduńskiej Dąbrowie

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Program Pożyczkowy FDPA

Fundusz pożyczkowy FDPA został utworzony w 1993 roku w celu wsparcia społeczności wiejskiej w okresie transformacji gospodarczej i dostosowywania polskiego rolnictwa do funkcjonowania w ramach struktur Unii Europejskiej. Wiedząc, że większość osób dotkniętych konsekwencjami prywatyzacji państwowych gospodarstw rolnych nie znajdzie zatrudnienia w rolnictwie, **Fundacja postanowiła skoncentrować się na promowaniu przedsiębiorczości i tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy** na wsi i w małych miastach. Najważniejsze było to, aby pomóc mieszkańcom gmin wiejskich i miejsko-wiejskich przekwalifikować się, zdobyć nowe umiejętności, wesprzeć ich poprzez szkolenia, usługi doradcze, dotacje i pożyczki na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej.

Pierwszy w Polsce mikro-pożyczkowy program obsługujący obszary wiejskie województw: małopolskiego, podlaskiego, mazowieckiego i zachodniopomorskiego został utworzony dzięki dofinansowaniu z: Polsko – Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości, Caritasverband Deutschland oraz Levi Strauss Corporation. Fundacja otrzymała do dyspozycji 3 mln złotych. Od tego czasu FDPA pozyskało dodatkowe fundusze od licznych krajowych, zagranicznych i międzynarodowych organizacji i instytucji, w tym również od Unii Europejskiej i nieprzerwanie wspiera polskich przedsiębiorców.

Dzisiaj oferta Funduszu Pożyczkowego FDPA kierowana jest do wszystkich przedsiębiorców z sektora MŚP, zarówno do firm, które prowadzą swoją działalność od dłuższego czasu, jak i tych w trakcie organizacji, które nie mają jeszcze doświadczenia, tzw. start-upów. Realizowane przez nas programy mają na celu: zachęcanie do zakładania i rozwijania własnych firm, pomoc w prowadzeniu działalności gospodarczej, zapewnienie źródeł finansowania firmowych planów rozwoju, pomoc w podnoszeniu konkurencyjności oraz tworzenie nowych miejsc pracy. Oferujemy wsparcie finansowe w formie niskoprocentowanych pożyczek, które mają na celu nie tylko zaspokojenie inwestycyjnych, obrotowych i doraźnych potrzeb finansowych drobnych firm, ale w dużej mierze także aspekt edukacyjny, ponieważ kierowane są między innymi do osób, które nie korzystały dotychczas z zewnętrznych źródeł finansowania.

Nasza działalność pożyczkowa prowadzona jest za pośrednictwem sześciu oddziałów zlokalizowanych na terenie województw: mazowieckiego – w Płocku, Siedlcach i Radomiu, podlaskiego – w Zambrowie, zachodniopomorskiego – w Połczynie Zdroju oraz małopolskiego – w Nowym Sączu.

Rok 2020 był przełomowym rokiem pod wieloma względami. Istotny wpływ na działalność pożyczkową Fundacji miało wystąpienie epidemii COVID-19, której pojawienie się spowodowało bardzo duże zapotrzebowanie przedsiębiorstw w bieżące środki finansowe.

W związku z tym uruchomione zostały projekty pożyczek płynnościowych, które m. in. nasza Fundacja miała możliwość obsługiwać i tym samym odegrać istotną rolę wspierając przedsiębiorstwa zwrotnymi instrumentami finansowymi. W tym czasie realizowane były też inne projekty pożyczkowe, które uruchomione były przed wystąpieniem epidemii, dofinansowane przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020.

Projekty kontynuowane w roku 2020:

- **Fundusz Pożyczkowy Sami Swoi** – dofinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla woj. podlaskiego.
- **Fundusz Pożyczkowy MIŚ** – dofinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla woj. Mazowieckiego.
- **Instrumenty Finansowe dla mazowieckich MŚP** – Pożyczka duża – dofinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.
- **Zintegrowany program wsparcia instrumentów finansowych w Małopolsce** – dofinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.
- **Fundusz pożyczkowy REP** – finansowany ze środków własnych FDPA.

- **Instrumenty Finansowe Pożyczka Obrotowo Inwestycyjna PLUS** – dofinansowany w ramach wspierania przedsiębiorczości przez Fundusz Funduszy Pomorza Zachodniego Jeremie 2.
- **Instrumenty Finansowe Pożyczka Mała** – dofinansowany w ramach regionalnego programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.

Projekty rozpoczęte w 2020 roku:

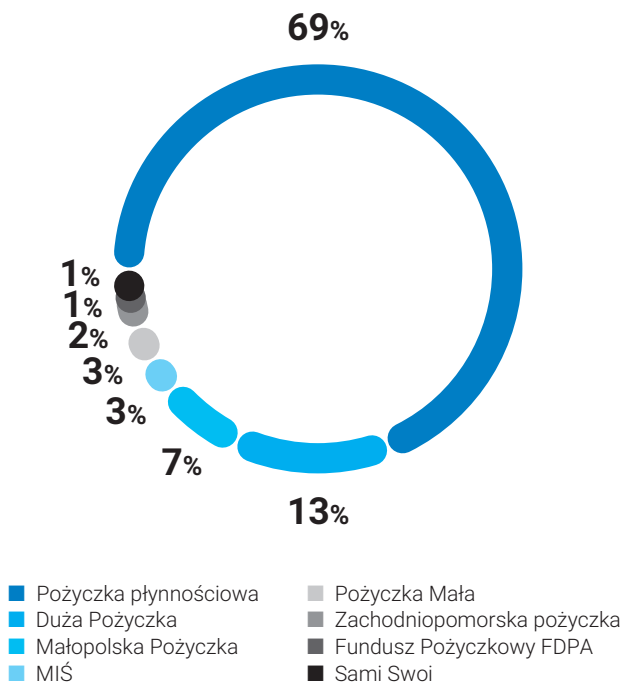
- **Fundusz Pomorza Zachodniego Jeremie 2** w ramach: Osi priorytetowej I – Gospodarka, Innowacje, i Nowoczesne Technologie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020.
- **Fundusz Pożyczkowy Wsparcia Płynności MŚP** – FPWP POIR w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 dla woj. zachodniopomorskiego, mazowieckiego, podlaskiego oraz łódzkiego.

Fundusz Pożyczkowy FDPA

Źródła finansowania

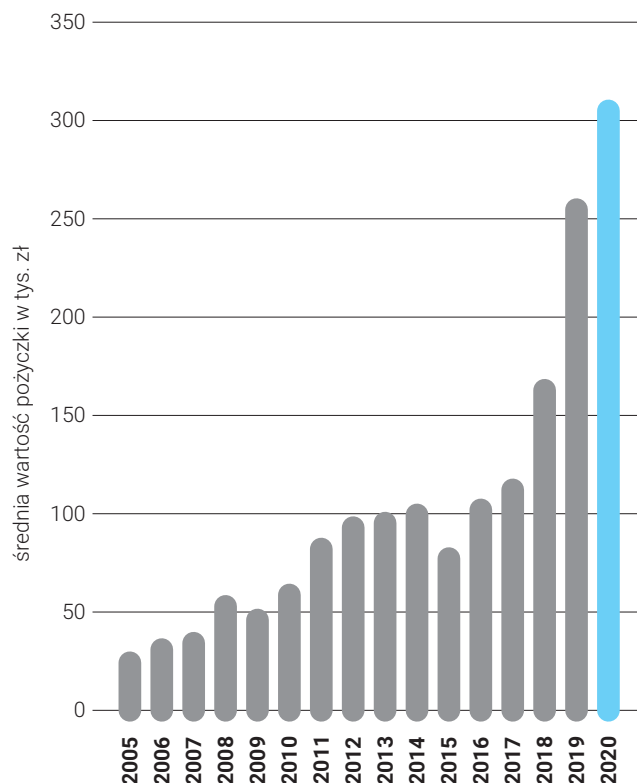
Wartość udzielonych pożyczek w 2020 roku wyniosła ponad 181 mln zł. Większość dostępnych środków finansowych pochodziło ze środków Tarcz w związku z wystąpieniem epidemii COVID – 19, było to ponad 126 mln zł co stanowi blisko 70% wszystkich udzielonych pożyczek w roku ubiegłym.

Fundusz pożyczkowy udziela pożyczek od 1993 roku i udzielił ich już blisko 9 tysięcy.

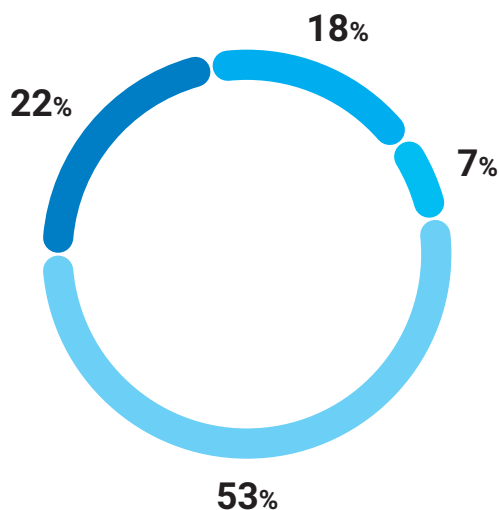
Średnia wartość pożyczki

W 2020 r. udzielonych zostało 575. Oznacza to blisko 2,5 krotny wzrost udzielonych pożyczek w porównaniu do roku poprzedniego. W analizowanym okresie wzrosła średnia wartość pożyczek wypłacanych z 265,7 tys. zł w roku 2019 do ponad 315 tys. zł.

Cel pożyczki

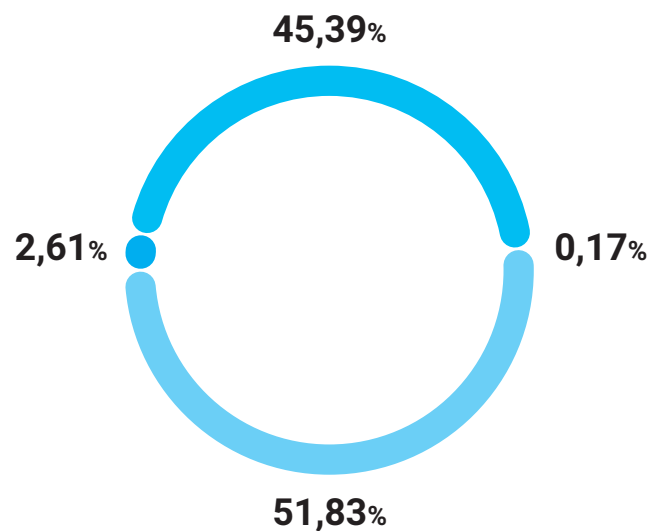
Wśród wypłaconych w 2020 r. pożyczek dominowały pożyczki przeznaczone na cele płynnościowe. Stanowiły one ponad połowę wszystkich udzielonych pożyczek. Drugim najczęstszym celem udzielonych pożyczek był cel inwestycyjny. Pożyczki mieszane, a więc finansujące zarówno cele obrotowe jak i inwestycje wyniosły 18%, a pożyczki obrotowe 8% kapitału wypłaconego w 2020 r.

- Inwestycyjne
- Obrotowe
- Inwestycyjno-obrotowe
- Płynnościowe

Wiek pożyczkobiorcy

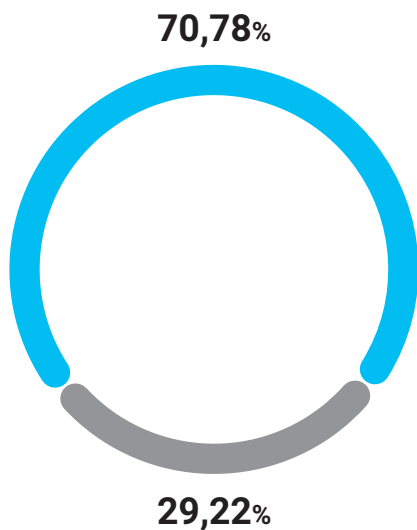
Odbiorcami pożyczek w 2020 roku, były głównie osoby w wieku ponad 50 lat – stanowiły one ponad 51% wszystkich klientów. Drugą pod względem liczebności grupą pożyczkobiorców były osoby w przedziale wiekowym 30-49 lat (45,39%). Trzecią grupę stanowili pożyczkobiorcy 26-29 lat (2,61%), a najmniej liczną grupę, stanowiły osoby poniżej 25 roku życia.

- <25 lat
- 26-29 lat
- 30-49 lat
- >50 lat

Płeć pożyczkobiorców

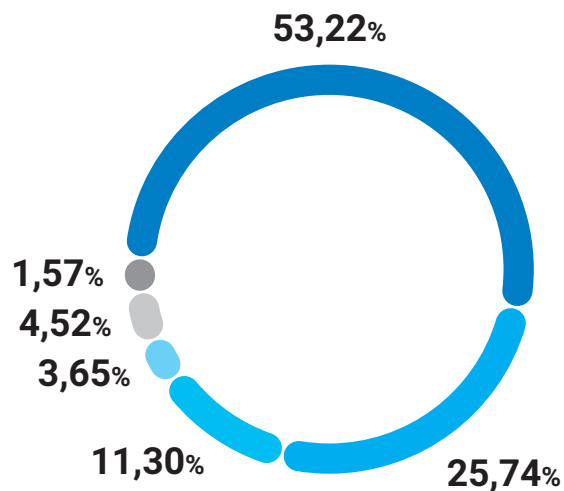
Wśród przedsiębiorców, którzy zaciągnęli pożyczkę w 2020 r., nadal największą grupą są mężczyźni stanowiąc ponad 70% pożyczkobiorców. W roku 2020 obserwujemy spadek udziału kobiet korzystających z pożyczek Funduszu Fundacji.

■ Kobieta
■ Mężczyzna

Typ działalności gospodarczej

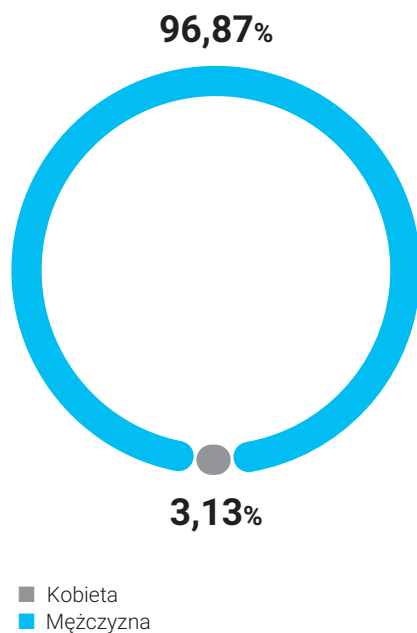
Pierwszą co do liczebności grupę odbiorców stanowili przedsiębiorcy, których działalność powiązana była z usługami – 53,22%. Kolejną grupą finansowanych działalności gospodarczych związanych było z handlem – 25,74% oraz produkcją 11,30%. Firmy budowlane stanowią 4,52%, transportowe 3,65%, a pozostałe 1,57% działa w innych branżach.

■ Budownictwo
■ Handel
■ Produkcja
■ Transport
■ Usługi
■ Inne rodzaje działalności

Status działalności

Ponad 96% środków z pożyczek przeznaczonych zostało na finansowanie działalności gospodarczych funkcjonujących na rynku powyżej dwóch lat. Nowo-powstałe przedsiębiorstwa stanowiły zaledwie 3%.

POŻYCZKOBIORCY

Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „OKRUSZEK”

E. Gadomska Spółka Jawna

BENEFICJENT: **Elżbieta Gadomska**
ROK ZAŁOŻENIA: **2001**
LOKALIZACJA: **Łomża, ul. Poznańska 162 (województwo podlaskie)**
STRONA WWW: **www.okruszek.eu**

KILKA SŁÓW O FIRMIE

Początki...

Firma Okruszek powstała w roku 1991.

Nigdy wcześniej nie pracowałam w piekarni i nie miałam żadnych doświadczeń zawodowych w tym kierunku, ale postanowiłam podpisać kontrakt na dostawę maszyn i urządzeń piekarniczych. Zamówienie miało wartość, bagatela 365 tysięcy marek. To była wówczas równowartość ponad 200 tys. dolarów. W hali produk-

cyjnej o powierzchni 70 metrów kwadratowych i w wynajętym lokalu rozpoczęłam wraz z moim tatą i dziećmi osobową załogą produkcję pieczywa.

Chociaż warunki były trudne to z sympatią wspominam te czasy. W tamtych latach gospodarka polska intensywnie zaczynała się rozwijać. Klienci sami zabiegali o nasze produkty. Gdy kończyliśmy nocną pracę o 6.30 budziliśmy telefonicznie nasze dzieci do szkoły i zmęczeni, ale zadowoleni patrzyliśmy, jak tworzą się kolejki po nasze bułki i jagodzianki.

Po 3 latach przeprowadziliśmy się do własnego lokalu przy ulicy Piłsudskiego 4, który wtedy wydawał się nam spełnieniem marzeń. Był to zakład o powierzchni 400 m². Sądziliśmy, że teraz możemy spokojnie pracować.

Jednak po kilku latach okazało się, że powierzchnia jest zbyt mała dla produkcji, która zaspokoiliby potrzeby naszych klientów. Rozwijający się rynek i duża konkurencja wymusiły na nas poszerzenie naszego asortymentu oraz wprowadzenie różnych nowości technologicznych.

Przepisy i wymogi unijne spowodowały podjęcie decyzji o budowie nowego zakładu. Powstał on przy ulicy Przykoszarowej. Jednak i tu, z upływem czasu okazało się, że powierzchnia produkcyjna jest niewystarczająca. Kolejny raz podjęliśmy decyzję o budowie nowego obiektu i przeprowadzcie na ul. Poznańską, gdzie obecnie mieści się zakład produkcyjny i siedziba naszej firmy.

Obecnie...

Nasz nowy zakład spełnia wszystkie najwyższe standardy. Jego powierzchnia to 1300 m² podzielonych na kilkanaście pomieszczeń tworzących ciąg produkcyjno – administracyjny.

Jesteśmy firmą rodzinną. Moimi współnikami są córki Ania i Sylwia, a inspiracją i siłą napędową – moje ukochane wnuki.

Współpracujemy z 300 odbiorcami. Mamy własną sieć sklepów firmowych i kolumnę transportową, składającą się z 11 samochodów. W naszym przedsiębiorstwie pracuje 120 osób, w tym 70% stanowią osoby niepełnosprawne. Wytwarzamy ponad 200 rodzajów produktów i miesięcznie zużywamy ponad 100 ton mąki. Produkcja odbywa się w systemie ciągłym, 3-zmianowym.

Co nas wyróżnia...

Zyskaliśmy uznanie klientów. I nie tylko. Otrzymaliśmy wiele nagród i wyróżnień od instytucji i organizacji. Czynnie wspieramy wszelkiego rodzaju akcje charytatywne. Sukces naszych wyrobów kryje się w naturalnych składnikach i tradycyjnej metodzie wypieku. Z wielką dumą możemy podkreślić, iż do naszych produktów nie dodajemy żadnych środków konserwujących.

Plany...

W najbliższej przyszłości Pani Elżbieta planuje utworzyć Centrum Producentów Pieczywa Prozdrowotnego, gdzie będzie organizowała seminaria i prelekcje przeznaczone zarówno dla piekarzy, jak i dla szeroko rozumianej publiczności (konsumentów, uczniów, itp.) o tematyce związanej głównie z prozdrowotnymi walorami pieczywa podstawowego oraz wzbogaconego dodatkami cennymi w profilaktyce chorób cywilizacyjnych.

PRZEDSTAWICIEL FDPA W ZAMBROWIE

Podczas składania dokumentów pożyczkowych w Biurze Terenowym Fundacji na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa w Zambrowie Pani Elżbieta Gadomska dała się poznać, jako konkretna, ciepła oraz pracowita kobieta, a zarazem bardzo skromna. Samodzielnie prowadzi firmę i podejmuje wszystkie kluczowe decyzje. Dzięki swojej ciężkiej pracy prowadzi jeden z najnowocześniejszych zakładów piekarniczych w województwie podlaskim. W 2019 roku Pani Elżbieta została laureatką konkursu gospodarczego „Łomżyńskie Anioły Biznesu” w kategorii „Kobieta Biznesu”.

ŻYRAFA GROUP S.C.

Magdalena Pawlak Marzena Zakrzewska

BENEFICJENT: **Magdalena Pawlak i Marzena Zakrzewska**
ROK ZAŁOŻENIA: **2012**
LOKALIZACJA: **Żyrardów, ul. Jana Skrowaczewskiego 60 b (województwo mazowieckie)**
STRONA WWW: **facebook.com/zyrafaprzedzscole**

KILKA SŁÓW O FIRMIE

Początki...

Firma Żyrafa Group rozpoczęła swoją działalność w 2012 roku na terenie zabytkowej Starej Przędzalni. Na powierzchni ponad 300m² powstał olbrzymi plac zabaw z licznymi zjeżdżalniami, tajnymi przejściami oraz kolorowymi kulkami. Obok placu zabaw funkcjonowała mała kawiarenka, która miała być miejscem gdzie rodzice spokojnie wypiją kawę i porozmawiają. Rynek żyrdowski okazał się zupełnie inny niż się spo-

dziewaliśmy. Nie było zbyt dużego popytu na sam plac zabaw. Za to rodzice chętnie prosili nas o chwilową opiekę nad dziećmi i zostawiali je z nami, aby udać się na zakupy do pobliskiego pasażu handlowego. W odpowiedzi na te potrzeby zaadoptowałyśmy część powierzchni na klubik malucha, który zaczął cieszyć się coraz większym zainteresowaniem. W końcu znaleźliśmy odpowiedni budynek, uzyskaliśmy wymagane zgody i zaczęłyśmy naszą przygodę z przedszkolem Żyrafa.

Obecnie...

W chwili obecnej uczęszcza do nas ponad 80 dzieci. Nasza placówka to miejsce, gdzie dzieci mają możliwość wszechstronnego rozwoju pod okiem najlepszej kadry nauczycielskiej wychowania przedszkolnego. Zapewniamy naszym podopiecznym staranną opiekę, mądrą zabawę i owocną naukę.

Co nas wyróżnia...

Naszą przewagą konkurencyjną na lokalnym rynku jest szeroka gama zajęć dla naszych podopiecznych.

Mamy najlepszą ofertę językową. Dzieci uczą się angielskiego 5 razy w tygodniu. Dzięki przeszkoleniu kadry efekt ten jest dodatkowo wzmacniany przez nauczycieli prowadzących grupy. Grupy starsze, tj. 5-latki i 6-latki uczą się dodatkowo matematyki po angielsku. Niesamowite efekty przynosi nauczanie metodą projektu. Dzieci są chłonne wiedzy i bardzo ciekawe, a taka forma nauki przynosi bardzo wymierne efekty. Sala sensoryczna, która powstała ze środków Fundacji FDPA pozwala nam uzupełniać naszą ofertę również o rozwój fizyczny. Chcemy dalej rozwijać się w tym kierunku, ponieważ nasza praca jest bardzo dobrze oceniana przez rodziców. Planujemy przeszkolić całą kadrę nauczycielską z zakresu integracji sensorycznej, aby w pełni wykorzystać naszą salę przygotowaną z myślą o naszych podopiecznych.

Uzyskana pożyczka umożliwiła nam zakup budynku, w którym znajduje się przedszkole, jak również pozwoliła na remont łazienki oraz na przystosowanie jednej z sali do zajęć sensorycznych. Dzięki wsparciu FDPA

nasza konkurencyjność na rynku wzrosła i w dalszym stopniu możemy rozwijać się w sposób stabilny i zrównoważony.

Plany...

Razem ze współniczką przez wiele lat pracowaliśmy w korporacji. Doświadczenie to pozwala nam w szersze spojrzenie na nasz biznes. Stawiamy na rozwój, nie tylko nasz osobisty, ale również naszych pracowników. Są to osoby młode, które chętnie się uczą i rozwijają. Stale szukamy inspiracji i nowych pomysłów. Obserwujemy rynek krajowy, ale również bacznie przyglądamy się nowym trendom rozwojowym w różnych krajach. Chcemy, aby nasza placówka była najlepsza nie tylko na rynku lokalnym. Ciągły rozwój jest naszą ambicją.

Przed nami jeszcze dużo nowych wyzwań. W przyszłości chcemy wyremontować zakupiony budynek, wymienić dach i zakupić nowy piec.

F1, 4 YOU Michał Starzyński

BENEFICJENT: **Michał Starzyński**
ROK ZAŁOŻENIA: **2020**
LOKALIZACJA: **Radomskiego 5 Lok. Usł. U2, Radom (woj. mazowieckie)**
STRONA WWW: **www.facebook.com/FitCakeRadom/**

KILKA SŁÓW O FIRMIE

Początki...

Sytuacja związana rozprzestrzenianiem się wirusa COVID-19 doprowadziła do zamknięcia wszelkiej działalności gospodarczej w Niemczech, gdzie pracował Pan Michał, a tym samym zmusiła go do powrotu do Polski i podjęcia decyzji dotyczącej nowego źródła utrzymania dla siebie i powiększającej się rodziny. Pan Michał zdecydował się na uruchomienie własnej firmy.

W pierwszej kolejności Pan Michał świadczył usługi przewozu osób, ale przedsiębiorczość, energia i szereg nowych pomysłów doprowadziły go do otwarcia cukierni, promującej świadomy i zdrowy styl spożywania „słodkości”. W tym celu wynajął lokal, który zaadoptował dla celów prowadzenia cukierni pod nazwą Fit Cake.

Co nas wyróżnia...

Będzie to jedyne miejsce w Radomiu, gdzie zjesz deser i nie masz wyrzutów sumienia, że przybierasz na wa-

dze. Specjalnie do każdego batonika, ciastka, czy deseru jest dodawana informacja żywieniowa, na której można znaleźć skład i kaloryczność produktu. Słodzycze oferowane przez Fit Cake są zdrowe, smaczne i biją na głowę tradycyjne wyroby, w których jest ogromna ilość cukru. Ludzie są coraz bardziej świadomi i wybierają produkty zdrowe. Myślę że tego typu biznes ma przyszłość.

Biznes opiera się na modelu franczyzowym. Ponadto lokalizacja cukierni przy jednym z radomskich basenów oraz wsparcie marketingowe sieci, dają gwarancję rozwoju i ekspansji firmy. Pozytywne opinie i wpisy na portalach społecznościowych potwierdzają, że na tego rodzaju działalność jest popyt na rynku, co zdaniem Pana Michała przełoży się na sukces jego firmy.

Co skłoniło Pana do skorzystania z oferty Fundacji?

To moja pierwsza pożyczka, dzięki niej mogłem rozwinąć działalność i otworzyć Fit Cake. Poszukiwałem źródeł finansowania, ale wszędzie spotykałem się z informacją, że jak pokażę przychody z tej działalności, to wtedy podjęta będzie decyzja o finansowaniu. Na

moje sugestie „jak mogę pokazać przychody skoro potrzebuję najpierw uruchomić tę część mojego biznesu” nie znajdowałem zrozumienia. Dopiero kontakt z Fundacją, gdzie rozumiano, co znaczy „startować z biznesem” pozwoliły z sukcesem otworzyć cukiernię, rozpocząć produkcję i sprzedaż oraz spłacać raty pożyczki.

Pieniądze z pożyczki zastały przeznaczone na remont lokalu, zakup wyposażenia, zakup produktów i pokrycie kosztów bieżącej działalności – pozwoliły na uruchomienie cukierni. Dzięki tym zakupom i inwestycjom na gastronomicznej mapie Radomia pojawiła się cukiernia Fit Cake.

Plany...

W najbliższym czasie planuję ugruntować pozycję rynkową. Chcę, aby każdy klient był zadowolony z obsługi, a jednocześnie miał miejsce, gdzie zdrowo i „słodko” mógłby zjeść. Chciałbym, aby świadomość zdrowego żywienia stawała się coraz większa. W cukierni pojawiają się klienci z odległych dzielnic. Możliwe, że otworzę cukiernie w nowych lokalizacjach. Mam nadzieję, że wtedy ponownie skorzystam ze wsparcia Fundacji.

„NASZ DRÓB” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

BENEFICJENT: „NASZ DRÓB” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
ROK ZAŁOŻENIA: 1996
LOKALIZACJA: Ujrzanów 77, Siedlce (województwo mazowieckie)
STRONA WWW: www.nasz-drob.pl

KILKA SŁÓW O FIRMIE

Początki...

Firma „Nasz Drób” została założona w 1996 roku przez grupę producentów drobiu na bazie upadłej firmy prywatnej. „Nasz Drób Sp. z o.o.” zajmuje się produkcją oraz sprzedażą mięsa drobiowego i jego przetworów – zdrowej i bezpiecznej żywności, w postaci świeżej i mrożonego pojedynczo mięsa drobiowego, elementów drobiowych wędzonych i pieczonych, wyrobów garmazeryjnych, wędlin oraz konserw, które dostarcza

w opakowaniach hurtowych, próżniowych, tackach w atmosferze ochronnej lub pojedynczo mrożone (IQF), w każdej pożądanej ilości, gotowe do spożycia lub dalszego przetworzenia.

Obecnie...

Produkty firmy są doceniane przez wielu odbiorców w kraju i za granicą. Mięso sprzedawane przez Spółkę pozyskiwane jest ze skupionych od rolników kurcząt brojlerów (żywca drobiowego). „Nasz Drób” sprzedaje swoje wyroby na rynku krajowym oraz rynkach UE

i poza nimi. Sprzedaż prowadzona jest w oparciu o zamówienia od klientów, składane na bieżąco oraz z dłuższym terminem realizacji. Zakup surowca do produkcji prowadzony jest na podstawie długoterminowych umów kontraktacyjnych zawartych z rolnikami z terenu województwa mazowieckiego.

Region lokalny – siedlecki ma długą tradycję drobiarską i „Nasz Drób” korzysta z potencjału regionu. W okolicy mieści się dużo ferm produkujących żywiec drobiowy, ale są też firmy o znaczeniu ogólnopolskim takie jak Drosed czy Wipasz, z którymi „Nasz Drób” musi konkurować zarówno na rynku surowcowym, jak i na rynku wyrobów gotowych.

Głównymi klientami spółki są hurtownie, zakłady rozbioru drobiu, klienci z segmentu rynku HORECA oraz sklepy. „Nasz Drób Sp. z o.o.” prowadzi swoją produkcję w oparciu o ciągle modernizowany park maszynowy w związku z czym wyroby są dobrej jakości i mogą z powodzeniem konkurować na rynku.

Przeznaczenie pożyczki

Celem pożyczki było złagodzenie skutków panującej pandemii i zachowania pozycji firmy na rynku.

Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „Jowit”

Wincenty Żygadło

BENEFICJENT: **Wincenty Żygadło**
ROK ZAŁOŻENIA: **1983**
LOKALIZACJA: **Nowy Sącz, ul. Wałowa 2, Nowy Sącz, ul. Lwowska 4**
STRONA WWW: **www.coctailbar.eu**

KILKA SŁÓW O FIRMIE

Początki...

Wszystko zaczęło się w 1983 roku od uruchomienia pizzerii, która po kilku latach zmieniła się w Cocktail Bar mieszczący się przy deptaku w Nowym Sączu na ulicy Wałowej. Od 2001 roku stałem się także właścicielem tzw. Starego Cocktail baru przy ulicy Lwowskiej działającego nieustannie w tym samym miejscu od 1964 roku. Jest to jeden z najstarszych punktów gastronomicznych w mieście. Poprzedni właściciel pla-

nował go zamknąć, postanowiłem kontynuować jego działalność pozostawiając dawny, klimatyczny wystrój lokalu oraz receptury deserów.

Obecnie...

Firma zatrudnia ponad 20 pracowników, od samego początku szkolimy uczniów w zawodzie cukiernik. Cieszymy się dobrą opinią klientów doceniających wysoką jakość naszych usług i wyrobów np. pączków, kawy mrożonej, Tortu Węgierskiego, serników i lodów.

Chcąc rozwijać firmę niezbędna jest ciągła modernizacja posiadanych zakładów, postanowiłem skorzystać z pożyczki oferowanej przez Fundację na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa. Już wcześniej współpracowałem z Fundacją i miałem dobre doświadczenia, a to ważne w dzisiejszych czasach. Za środki z pożyczki dokonałem modernizacji moich lokali w Nowym Sączu wraz z zakupem dodatkowego wyposażenia do tych lokali.

Szczególnym wyzwaniem była modernizacja tzw. Starego Cocktailbaru ponieważ staraliśmy się aby zachować dawny jego wystrój, z którym jest on utożsamiany. Dodatkowo zakupiłem też nowsze, bardziej wydajne maszyny do produkcji, co znacznie usprawniło funkcjonowanie zakładów.

Plany...

W planach rozwoju firmy jest poszerzanie zasięgu działalności poprzez otwieranie następnych punktów handlowych, aby nie tylko Nowy Sącz, ale też i okolice cieszyły się naszymi wyrobami, tj. lodami, ciastami, deserami. Jednocześnie stale będziemy podnosić kwalifikacje kierownictwa, jak i personelu, aby było to pomocne przy budowaniu renomy firmy.

PODSUMOWANIE FINANSOWE

AKTYWA

Stan (w zł i gr.) na dzień:

31.12.2020 r.

31.12.2019 r.

RAZEM AKTYWA

290 079 427,84

136 064 101,61

Aktywa trwałe

221 779 124,54

77 100 752,34

Wartości niematerialne i prawne

43 050,00

-

Rzeczowe aktywa trwałe

3 134 752,11

3 258 201,85

Należności długoterminowe

218 600 322,43

73 841 550,49

Inwestycje długoterminowe

1 000,00

1 000,00

Aktywa obrotowe

68 300 303,30

58 963 349,27

Zapasy

81 499,51

17 283,91

Należności krótkoterminowe

36 633 497,33

32 146 682,59

Inwestycje krótkoterminowe

31 398 060,47

26 595 328,38

Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe

187 245,99

204 054,39

PASYWA

Stan (w zł i gr.) na dzień:

31.12.2020 r.

31.12.2019 r.

RAZEM PASYWA

290 079 427,84

136 064 101,61

Fundusze własne

49 791 115,12

47 717 274,74

Fundusz statutowy

11 729 292,20

8 138 090,84

Fundusz zapasowy

1 294 253,89

1 251 846,03

Fundusz rezerwowy działalności pożyczkowej

34 731 901,72

35 119 685,05

Zysk (strata) z lat ubiegłych

98 768,00

887 322,20

Zysk (strata) netto

1 936 899,31

2 320 330,62

Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania

240 288 312,72

88 346 826,87

Zobowiązania długoterminowe

221 552 011,36

74 397 767,75

Zobowiązania krótkoterminowe

18 497 705,42

13 619 996,56

Rozliczenia międzyokresowe

238 595,94

329 062,56

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA OKRES 01.01.2020-31.12.2020 r.

Sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta
z badania z badania rocznego sprawozdania
finansowego jednostki:

FUNDACJI NA RZECZ
ROZWOJU POLSKIEGO ROLNICTWA

z siedzibą w Warszawie (01-682),
przy ulicy Gombrowicza 19

dla Rady Fundacji

Sprawozdanie z badania rocznego sprawozdania finansowego

Opinia

Przeprowadziliśmy badanie rocznego sprawozdania
finansowego jednostki: **FUNDACJA NA RZECZ
ROZWOJU POLSKIEGO ROLNICTWA** („Fundacja”),
która składa się z:

- 1) Wprowadzenia do sprawozdania finansowego.
- 2) bilansu sporządzonego na dzień 31 grudnia

2020 r., który po stronie aktywów i pasywów
zamyka się sumą **290.079.427,84 zł.**

- 3) rachunku zysków i strat za rok obrotowy od
1 stycznia do 31 grudnia 2020, wykazujący zysk
netto w wysokości **1.936.899,31 zł.**
- 4) dodatkowych informacji i objaśnień („sprawo-
zdanie finansowe”).

Naszym zdaniem, załączone sprawozdanie finansowe:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji mająt-
kowej i finansowej Fundacji na dzień 31 grudnia
2020 r. oraz jej wyniku finansowego zgodnie
z mającymi zastosowanie przepisami ustawy
z dn. 29 września 1994 r. o rachunkowości
 („Ustawa o rachunkowości” – Dz. U. z 2021 roku
poz. 217) oraz przyjętymi zasadami (polityką)
rachunkowości;
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązują-
cymi Fundację przepisami prawa oraz statutem
Fundacji;
- zostało sporządzone na podstawie prawidłowo
prowadzonych ksiąg rachunkowych zgodnie
z przepisami rozdziału 2 Ustawy o rachunkowości.

Podstawa opinii

Nasze badanie przeprowadziliśmy zgodnie z Krajowymi Standardami Badania w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętymi uchwałą Krajowej Rady Biegłych Rewidentów nr 3430/52a/2019 z dnia 21 marca 2019 r. w sprawie krajowych standardów badania oraz innych dokumentów, z późn.zm. („KSB”) oraz stosownie do ustawy z dn. 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich i nadzorze publicznym („Ustawa o biegłych rewidentach” – Dz. U. z 2020 r., poz. 1415 z późn. zm.). Nasza odpowiedzialność zgodnie z tymi standardami została dalej opisana w sekcji naszego sprawozdania Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie sprawozdania finansowego.

Jesteśmy niezależni od Fundacji zgodnie z Międzynarodowym Kodeksem etyki zawodowych księgowych (w tym Międzynarodowymi standardami niezależności) Rady Międzynarodowych Standardów Etycznych dla Księgowych („Kodeks IESBA”) przyjętym uchwałą Krajowej Rady Biegłych Rewidentów nr 3431/52a/2019 z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów oraz z innymi wymogami etycznymi, które mają zastosowanie do badania sprawozdań finansowych w Polsce. Wypełniliśmy nasze inne obowiązki etyczne zgodnie z tymi wymogami i Kodeksem IESBA. W trakcie przeprowadzania badania kluczowy biegły rewident oraz firma audytorska pozostali niezależni od Fundacji zgodnie z wymogami niezależności określonymi w ustawie o biegłych rewidentach.

Uważamy, że dowody badania, które uzyskaliśmy są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Fundacji za sprawozdanie finansowe

Zarząd Fundacji jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, sprawozdania finansowego, które przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej i wyniku finansowego Fundacji zgodnie z przepisami Ustawy o rachunkowości, przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości oraz z obowiązującymi Fundację przepisami prawa i statutem, a także za kontrolę wewnętrzną, którą Zarząd uznaje za niezbędną aby umożliwić sporządzenie sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Sporządzając sprawozdanie finansowe Zarząd Fundacji jest odpowiedzialny za ocenę zdolności Fundacji do kontynuowania działalności, ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, spraw związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości, z wyjątkiem sytuacji kiedy Zarząd albo zamierza dokonać likwidacji Fundacji, albo zaniechać prowadzenia działalności albo nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaniechania działalności.

Zarząd Fundacji oraz członkowie Rady Fundacji są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finan-

sowe spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości. Członkowie Rady Fundacji są odpowiedzialni za nadzorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Fundacji.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie sprawozdania finansowego

Naszymi celami są uzyskanie racjonalnej pewności czy sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania z badania zawierającego naszą opinię. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z KSB zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników podjęte na podstawie tego sprawozdania finansowego.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności Fundacji ani efektywności lub skuteczności prowadzenia jej spraw przez Zarząd Fundacji obecnie lub w przyszłości.

Podczas badania zgodnego z KSB stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i oceniamy ryzyka istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego spowo-

dowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające tym ryzykom i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa jest większe niż tego wynikającego z błędem, ponieważ oszustwo może dotyczyć zmywy, fałszerstwa, celowych pominięć, wprowadzenia w błąd lub obejścia kontroli wewnętrznej;

- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosowanej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Fundacji;
- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityki) rachunkowości oraz zasadność szacunków księgowych oraz powiązanych ujawnień dokonanych przez Zarząd Fundacji;
- wyciągamy wnioski na temat odpowiedniości zastosowania przez Zarząd Fundacji zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości, oraz na podstawie uzyskanych dowodów badania, czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub warunkami, która może poddawać w znaczącą wątpliwość zdolność Fundacji do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna nie-

pewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta na powiązane ujawnienia w sprawozdaniu finansowym, lub jeżeli takie ujawnienia są nieadekwatne, modyfikujemy naszą opinię. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia naszego sprawozdania biegłego rewidenta, jednakże przyszłe zdarzenia lub warunki mogą spowodować, że Fundacja zaprzestanie kontynuacji działalności;

- oceniamy ogólną prezentację, strukturę i zawartość sprawozdania finansowego, w tym ujawnienia, oraz czy sprawozdanie finansowe przedstawia będące ich podstawą transakcje i zdarzenia w sposób zapewniający rzetelną prezentację.

Kluczowym biegłym rewidentem odpowiedzialnym za badanie, którego rezultatem jest niniejsze sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta, jest Wioletta Grunwald.

Działający w imieniu KPW Audytor Sp. z o.o. z siedzibą w Łodzi (90-350), przy ulicy Tymienieckiego 25C/410 wpisanej na listę firm audytorskich pod numerem 3640 w imieniu którego kluczowy biegły rewident zbadał sprawozdanie finansowe.

KPW Audytor Sp. z o.o.
ul. Tymienieckiego 25C/410; 90-350 Łódź

Wioletta Grunwald
Kluczowy Biegły Rewident nr 13102

KPW Audytor Sp. z o.o. jest wpisana na listę firm audytorskich prowadzoną przez Polską Agencję Nadzoru Audytowego pod numerem 3640

Łódź, dnia 09 kwietnia 2021 roku

ZESPÓŁ FUNDACJI I KONTAKT

Rada Fundacji

Przewodniczący Rady
Wiceprzewodniczący Rady
Sekretarz Rady
Członek Rady
Członek Rady
Członek Rady
Członek Rady

prof. dr hab. Jerzy Wilkin
dr Andrzej Hałasiewicz
Urszula Budzich-Tabor
dr Krzysztof Mularczyk
Wojciech Paciorkiewicz
dr hab. Piotr Gradziuk
Grzegorz Galusek

Zarząd Fundacji

Prezes Zarządu
Wiceprezes Zarządu

Monika Szymańska
Katarzyna Sabarańska

Pracownicy Fundacji

BIURO W WARSZAWIE

ul. Gombrowicza 19, 01-682 Warszawa
tel.: 22 864 03 90, fax: 22 864 03 61
e-mail: fdpa@fdpa.org.pl

Główna księgową
Księgową
Koordynator finansowy
Specjalista ds. rozliczeń funduszu pożyczkowego
Specjalista ds. rozliczeń funduszu pożyczkowego:

Ewa Kurek
Agnieszka Wołek
Marek Skowronek
Anna Chmura
Agnieszka Pętkowska

Specjalista ds. pożyczek
Analityk pożyczkowy
Analityk pożyczkowy
Kierownik działu rozwoju obszarów wiejskich i promocji
Specjalista ds. rozwoju obszarów wiejskich
Starszy specjalista ds. projektów szkoleniowo-doradczych
Asystentka zarządu/Sekretarka

Agnieszka Szczepaniak
Monika Mondzelewska
Piotr Borkowski
dr Karolina Witeska-Chmielewska
Jakub Zieliński
Ewa Stygienko
Paulina Dymińska

BIURO TERENOWE W NOWYM SĄCZU (woj. małopolskie)

ul. Tarnowska 28, 33 -300 Nowy Sącz
tel./faks: 18 441 35 66, 18 441 36 32
e-mail: nowysacz@fdpa.org.pl

Kierownik biura terenowego
Starszy oficer pożyczkowy

Elżbieta Petryła
Łukasz Pasiut

BIURO TERENOWE W SIEDLCACH (woj. mazowieckie)

ul. Starowiejska 37, 08-110 Siedlce
tel./faks: 25 644 66 15
e-mail: siedlce@fdpa.org.pl

Kierownik biura terenowego
Oficer pożyczkowy

Katarzyna Bułakowska
Edyta Włodarczyk

BIURO TERENOWE W PŁOCKU (woj. mazowieckie)

ul. Nowy Rynek 8 lok. 24/25, 09-402 Płock
tel./faks: 24 268 90 60
e-mail: plock@fdpa.org.pl

Kierownik biura terenowego
Oficer pożyczkowy

Maria Lemanowicz-Owsik
Justyna Suchodolska

BIURO TERENOWE W RADOMIU (woj. mazowieckie)

ul. Żeromskiego 76/82 A, 26-600 Radom

tel.: 48 332 14 90

e-mail: radom@fdpa.org.pl

Kierownik biura terenowego

Starszy oficer pożyczkowy

Witold Makulski

Aneta Kibler

BIURO TERENOWE W ZAMBROWIE (woj. podlaskie)

ul. Fabryczna 3a p.15, 18-300 Zambrów

tel.: 86 276 01 56

e-mail: zambrow@fdpa.org.pl

Kierownik biura

Oficer pożyczkowy

Marta Orłowska

Dorota Danilczuk

BIURO TERENOWE W POŁCZYNIĘ ZDRÓJ (woj. zachodniopomorskie)

ul. Koszalińska 8a, 78-300 Połczyn Zdrój

tel./faks: 94 366 33 30

e-mail: polczyn@fdpa.org.pl

Kierownik biura

Starszy oficer pożyczkowy

Małgorzata Kubiak

Irena Domitrz

Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa

ul. Gombrowicza 19

01-682 Warszawa

telefon: +48 22 684 03 90

faks: +48 22 864 03 61

www.fdpa.org.pl